

UNGENE

For enklere nedlasting er bladet delt
i tre filer. Fortsettelsen finner du
på [http://akp.no/ml-historie/pdf/
rode_fane/1972/](http://akp.no/ml-historie/pdf/rode_fane/1972/)

Til spørsmålet om ungene

Spørsmålet om ungene er et viktig spørsmål for arbeiderklassen. Hvilken klasse ungene og ungdommen identifiserer seg med og kjemper for, er av avgjørende betydning for framtida i Norge, for revolusjonen og sosialismen. Borgerskapet er klar over ungenes betydning. De har alltid hatt en tydelig linje overfor dem. De gjør sitt beste for å forme ungene i sin verdensanskuelse, slik at de senere blir lojale overfor det kapitalistiske samfunnet. Alternativene for proletariatet og kommunistene blir da enten å avfinne seg med at borgerskapet tar seg av ungene, eller sjøl ta til med aktivt arbeid med og blant ungene. Vi tror det siste er det eneste mulige. Spørsmålet om ungene er ikke bare viktig ut fra en strategisk synsvinkel, i vårt samfunn utgjør ungene en gruppe uten muligheter til å fremme sine interesser. Vi må også ha en politikk som sørger for velferden for denne delen av folket. Denne artikkelen betyr opptakten til en diskusjon om ungenes forhold i Norge. Den tar opp situasjonene til de undertrykte klassenes unger, både med hensyn til deres fysiske situasjon, den borgerlige indoktrineringa de er utsatt for, hvordan de har det i familien og tar til slutt opp synspunkter på hva som må være kommunistenes og proletariatets oppdragelsesformer.

UNGES FYSISKE SITUASJON

Kapitalismen er et ungefiendtlig system. Ungenes fysiske og sosiale behov er det som kommer sist i rekka når bevilgninger skal gis, når det planlegges. Følger vi ungenes situasjon fra de blir født og ettersom de blir eldre, finner vi klare eksempler på dette:

— Sykehus-systemet sentraliseres, små sykehus og barselstuer legges ned. Gravide kvinner må ofte reise langt for å komme under betryggende forhold. Også i tettstedene, som f.eks. Oslo, er det for lite fødeplasser. Innenfor sykehusene er det mangel på sykepleiere, problemene som oppstår av det, søkes løst ved rasjonalisering av arbeidet. Resultatet er at de sykepleierne som er, har for liten tid til å kunne ta seg av hver enkelt mor på en tilfredsstillende måte. Særlig unge mødre lider under at de ikke får skikkelig undervisning i amming og stell for de forlater sykehuset. Under krigen var

ammingsprosenten på 90, nå er den sunket til 9.

— Det betyr større profitt for barnematindustrien at barna ikke får morsmelk. Det ligger store beløp i det dyre morsmelktillegget. At de store monopolene i barnematindustrien (Collett og Nestle) setter sin profitt høyere enn hensynet til ungene, kom tydelig frem da det amerikanske Collett måtte stoppe ett av sine produkter fordi det inneholdt et stoff som førte til odeleggelse av hjernen på ungene. Et fersere eksempel er fra Frankrike, der 24 spebarn døde på grunn av talkumet Bébé som inneholdt et skadelig stoff.

— Ungenes behov blir klart tilsidesatt når det gjelder bomiljøet. Blokkleilighetene planlegges ikke eksplisitt med det for øyet at det skal bo unger der. Boligfeltene som helhet vurderes knapt ut fra at det skal tilfredsstille et minimum av ungenes behov for uteaktiviteter. Derfor er situasjonen ofte slik at moren isoleres med barna i høyblokkene. Hun kan ikke slippe ungene ut alene på grunn av usikre områder, store trafikkåre, etc. Men vi ser stadig oftere eksempler på at unge ektepar ikke har råd til de nye, dyre leilighetene og det er derfor denne kategorien familier som må flytte inn i de gamle saneringsmodne bydelene. Leilighetene er ofte direkte helsefarlige for ungene. Om leikemulighetene er dårlige i drabantbyene, er de elendige i disse stromene: ungene er henvist til bakgården og gata. Asfalt, biler og eksos er en stor del av livet for byungene. De lever ofte i en konstant fare for å bli overkjørt. Småbarn er sannsynligvis den gruppa av befolkningen som til daglig er mest utsatt for ulykkes- og dødsfare.

— Hovedproblemet er sjølsagt mangelen på barnehaver og leikemuligheter generelt. En plass i barnehagen burde være enhver unges rettighet. Alle barn har behov for et sted som er innrettet spesielt for dem, alle barn har behov for kontakt med jevnaldrene. Dette behovet har foreløpig blitt reist stort sett bare for unger i byene. Det er lite tvil om at også ungene på landsbygda har de samme behovene. Kanskje er disse bedre stilt når det dreier seg om uteleikemuligheter. Men de er ofte svært isolert fra jevnaldrende til de kommer i skolealder, på grunn av spredt bosetting. Men kapitalen streber etter maksimal profitt og investerer bare i det som gir avkastning. Derfor bygges det bare barnehaver i den grad det er bruk for yrkesaktive mødre. Vi har et svært godt eksempel på dette fra 2. verdenskrig i England. Under krigen var store deler av den mannlige befolkningen ute på slagmarkene. Kvinnelig arbeidskraft var nødvendig for å holde produksjonen i gang. Barnehavene skjøt opp som paddehattar. Men hva skjedde når mennene kom tilbake fra krigen? Barnehavene ble øyeblikkelig revet!

Å kreve flere barnehager er ikke bare sentralt i kvinnens frigjøringskamp, det er også et av 0-7-åringenes sentrale krav.

Når ungene kommer i skolealderen, oppstår nye problemer. Selve situasjonen på skolen tas opp senere i artikkelen.

Her skal vi bare nevne den økende tendensen til sentralisering av skolesystemet. Vi har nå «pendlere» på ungdomsskoletrinnet og under det. Skoleunger som må reise opp til 2 timer hver vei for å komme fra og til skolen.

Men også for aldersgruppen 7—14/15 år er det mangelfulle sosiale og kulturelle aktivitetstilbud.

I denne alderen hvor ungenes helse begynner å brytes ned gjennom skolegangen, og hvor deres leikeformer oftest er av idrettslig karakter, finnes det sjelden idrettsanlegg eller grøntanlegg i deres eget miljø. I den grad det bygges idrettsanlegg, er det dyre anlegg beregnet på toppidrett.

Like viktig er denne aldersgruppens behov for skapende kulturelle aktiviteter. Steder som de selv disponerer og hvor de kan drive med all mulig slags hobbyvirksomhet. I Albania har ungene i denne aldersgruppen — pionerene — egne hus, hvor de under sin egen valgte ledelse kan drive med alt fra teaterstykker til å lage sommerfuglsamling.

I stedet er store deler av denne aldersgruppen henvist til gata og veien.

Vi ser at vi ikke behøver å lete lenge for å finne fram til krav om bedring av ungenes fysiske miljø. Mange krav er allerede tatt opp, leikeplasser i nye drabantbyer, flere barnehager, osv. Kommunistene må gå i spissen for å reise disse kravene overfor myndighetene, men de må også ta fatt på å løse oppgavene lokalt, gå foran i å sikre ungenes miljø, bruke de mulighetene som kanskje finnes til leikeplasser, etc. Få andre familier foreldre i blokka med på kravene til myndighetene, i organiseringa av tilbud for ungene. Dette lokale arbeidet har også en annen side, det spleiser sammen familiene i f.eks. en boligblokk, fører til en kollektiv holdning til problemene som alle har felles og en kollektiv avsvarsfølelse over alle ungene i blokka eller borettslaget.

BORGERSKAPETS IDEOLOGISKE INDOKTRINERING AV UNGENE

For å opprettholde sin økonomiske utbytting og den politiske makta i samfunnet, må borgerskapet også ha det ideologiske herredomme. Det er først og fremst individualismen som kjennetegner denne ideologien. Borgerskapet ønsker ikke å lære opp folket til solidaritet, fellesskap og kollektivism, det er farlig for dem sjøl. For borgerskapet gjelder det å få hver enkelt til å være seg sjøl, mele sin egen kake uten å tenke på andre. Denne individualistiske verdensanskuelsen propagerer borgerskapet også overfor ungene, helt fra det er så store at de kan oppfatte ting rundt seg.

To eksempler på hvordan ungene læres opp til være-bestholdning:

I barnehaven har de leker som peker ut den «flinkeste». En del leker legges på et bord. Barna får se på det i noen minutter, deretter legges et teppe over. Så skal barna huske hva som ligger under teppet. Og gang etter gang er det de samme ungene som husker best og får ros, mens noen sitter forknytte og føler seg utenfor. For dem er leken en plage.

En klasse på folkeskolen lærte gangetabellen på følgende måte: Læreren tegnet en sirkel med f.eks. et 7-tall inni. Rundt sirkelen skrev han alle tallene fra 1 — 10. Klassen reiste seg opp og læreren pekte ut en og en elev som i rasende fart skulle gange de tallene han pekte på på tavlen: 7x6, 7x8, osv. De som klarte spørsmålet fikk sette seg ned, de andre måtte bli

stående. Man kan tenke seg hvordan det var for den som hadde vanskelig for gangetabellene og alltid ble stående igjen til slutt.

I stedet for å lære ungene opp til samarbeid og solidaritet seg imellom, lære dem opp til å hjelpe hverandre, setter systemet i barnehaven og skolen ungene opp mot hverandre. Det blir om å gjøre å være best, dette blir tydeligere og tydeligere jo eldre ungene blir. Og «best» på en ganske spesiell måte, den flinkeste i klassen er den som har best karakter i matematikk eller stil, aldri i sløyd eller håndarbeid. Det er den intellektuelle éneren som dyrkes fram. Dette er ikke skolens skyld som sådan, eller personalet i barnehaven. Mange progressive lærere forsøker å forandre på dette innenfor systemet. Det er denne pedagogikken som lærere blir utdannet etter og det er borgerskapets Kirke og Undervisningsdepartement som bestemmer hva som skal undervises på lærerskolene, Barnevernsakademiet, etc. Og de har makt til å fjerne alle elementer som ikke retter seg etter deres skolenormer. Vi har Apalokka i friskt minne!

Et annet eksempel kan vi hente fra barnehagens bursdagsfeiring. Den som fyller år får en prinsesse- eller kongekrone på hodet. Han/hun blir hedret hele dagen ved å få lov til å bestemme over de andre, hva de skal leke, bursdagsbarnet får leke med de lekene han vil. Dette er idealene som ungene læres opp til å strebe etter. Det fineste man kan ha på hodet er en krone. Ingen ville finne på å hedre Per med å sette på han hjelmen til en bygningsarbeider. I denne alderen er sjølsagt konge- og prinsessesakene assosiert med eventyr. Men det er det samme som ligger bak når ungene 17. mai heier på Sonja på Slottsbalkongen. Idealene er det samme, konger og prinsesser, personer som står «over» vanlige folk, som er rike, som ikke arbeider for livets opphold, som har tjenere de kan bestemme over. Bestemme over andre, få sin personlige mening og sine interesser tatt til følge uten hensyn til andre, blir noe å strebe etter for ungene. Vi kan sjølsagt ikke se på borgerskapets idealer som noe så enkelt som prinsesser, men det er det samme monsteret som går igjen enten det er snakk om idrettshelter, filmstjerner eller Wolfgang Plagge.

En av de mest populære barneøkene for småbarn, «Kardemomme By», er et godt eksempel på hva slags autoriteter borgerskapet ønsker ungene skal se opp til.

For borgerskapet er det om å gjøre at ungene godtar status quo i samfunnet. Dette gjøres sjølsagt først og fremst ved å hevde at ulikhetene i samfunnet er «naturgitte» og uforanderlige. Det ble fremført et meget godt eksempel på denne propagandaen i Barnetimen for de minste for en stund siden:

Per og Ola er to gutter som ofte leker med hverandre.

Faren til Ola er rik, mens faren til Per er fattig.

Ola er veldig glad i faren sin. Men det må Per også være, selv om faren hans ikke er rik. For det er slik at noen er rike og noen er fattige, derfor må vi være like glade i foreldrene våre selv om de ikke er rike.

En annen viktig del av borgerskapets propaganda som har til hensikt å passivisere, er kristendomsundervisninga.

Vi vet fra andre land hvor religionen er en stor maktfaktor enn i Norge, hvilken hemske religiøse forestillinger er for den revolusjonære utviklingen. Det er en synd å gjøre opprør mot autoritetene, man skal sitte med hendene i fanget og holde ut denne jammerdal i påvente av et bedre liv etter doden, etc. Sjøl om dette ikke er et så fremtredende trekk ved vårt samfunn, så skal vi ikke se bort fra hvilken effekt det har på folket, når det som unger og ungdom har over ca. 10 år med regelmessig religionsundervisning.

Når ungene når skolealderen, blir borgerskapets indoktrinering systematisert gjennom skolen. Skolebokenes ideologiske innhold har vi allerede en begynnende kritikk av som er relativt godt kjent. Vi går derfor ikke særlig grundig inn på det her, bare nevner noen typiske eksempler: Mesteparten av samfunnshistoria kunne utgis som LO-kurs i klassesamarbeid, historiebokene underslår folkenes kamper og setter opp konger, generaler og statsmenn som drivkrafta i historia., geografibokene inneholder rasistiske omtaler av andre land og folk, etc.

Situasjonen ellers på skolen preges av karakterjag og eksamenspress. I tillegg står elevene uten demokratiske rettigheter, uten lovfestede muligheter til å danne sine egne organisasjoner, holde politiske moter, aksjoner, etc.

Vi kan sikkert finne andre typiske eksempler på borgerskapets ideologiske og politiske indoktrinering, men det skulle etter disse eksemplene være grunnlag for å trekke ut allmene konklusjoner, de viktigste aspektene ved den borgerlige indoktrineringa av ungene:

— Individet settes foran kollektivet. Å være ener er det som teller, egne interesser, følelser og meninger er det som skal frem på bekostning av andres. Men *bare* i den grad at det ikke overskrider borgerskapets toleranseramme. Individualismen blir satt i stedet for samholdet, solidariteten og fellesskapet.

— Idealene som settes opp for ungen er personer som har hatt personlig suksess, som står over vanlige arbeidsfolk. F.eks. Carnegie som begynte som avisbud og endte som millionær.

— Ungenelæres opp til å stole på autoriteter. Det gjelder politi, stortinget, sjefer på alle plan, osv. Bare autoritetene har dommekraft til å ta avgjørelser, folk flest har ikke innsikt nok til å bestemme i innflokke saker.

Slik fostres ungene av borgerskapet. Er vi imot at folkets unger skal få denne ideologien inn over seg uten motstand, at de skal bli et lett bytte for denne ideologien, må vi ta på oss mange nye oppgaver for å gi dem alternativer. Vi må skape en progressiv barnekultur, bøker, tegneserier, sanger, leiker etc. Vi må kreve religionsfrie barnehager, det er mulig å feire jul uten at Jesus er midtpunktet, vi må kritisere skolens innhold, finne fram til steder hvor de kan utfolde seg kulturelt uten borgerskapets ledelse.

FAMILIEN

I artikkelen om familien i Rod Fane nr. 2 sto det følgende om familien: Mens man i storborgerskapet gifter seg på premissene om vern av egen eiendom, så gifter folk fra de undertrykte klassene seg på grunn av kjærlighet. Dette er riktig, men utilstrekkelig når det gjelder grunnlaget for ekteskap i de undertrykte klassene under kapitalismen, for på denne måten skiller man ikke mellom familien under kapitalismen og under sosialismen. Under kapitalismen er den økonomiske basis privateiendommen og derfor blir familien den eneste institusjon som har det fulle ansvaret for ungene. Hvordan ungene skal vokse opp, deres mateielle forhold etc., er ikke et samfunnsmessig ansvar, men avhengig av foreldrenes økonomiske stilling, unntagen i helt ekstreme tilfelle. Under sosialismen er dette annerledes. Den private eiendomsretten til produksjonsmidlene er knust og de eies av arbeiderklassen og folket. Derfor kan den proletariske staten være ansvarlig for alle samfunnets medlemmer og ungene er ikke lenger priggitt familien, de er samfunnets ansvar. Et klart eksempel på hvordan dette fungerer, kan vi hente fra Albania. Der koster det ikke mer å ha ungen i barnehaven enn det koster å kjøpe melk til den hvis den er hjemme.

Under kapitalismen er altså ungene avhengig av familien på godt og ondt. Det er nå stadig sterkere tendenser til at familiene brytes opp på forskjellige måter. Dette går sjølsagt spesielt utover ungene som har familien som sitt eneste holdepunkt.

— De største vanskelighetene er av økonomisk art. Økende dyrtid fører til at stadig flere fedre må ta dobbeltarbeid eller ekstra overtid. Kanskje går mor på jobb når far kommer hjem. Stadige bekymringer om pengene strekker til, ektefeller som begge er utslitt etter for mye arbeid bringer stress og disharmoni i familien. Den fritida alle medlemmene av familien skulle tilbringe sammen og som skulle bringe enheten i familien, blir for liten. I stedet blir det uoverensstemmelser blant ektefellene og ungene drives ut av hjemmet.

— Derfor er skilsmisseprosenten stigende, 25% av alle ekteskap mellom 20 og 30 år i Oslo ender med skilsmisse.

— Strukturrasjonaliseringen i samfunnet fører til at familier må flytte inn til større sentra. Ungene rives opp av sine vante miljøer.

— Stigende antall pendlere skaper store vanskeligheter for de familiene som rammes: Faren blir borte fra hjemmet hele uka, eller 14 timer om dagen uten noen anledning til å leve sammen med familien på normalt vis.

— I tillegg kommer de motsigelsene som oppstår i familiene på grunn av borgerskapets reaksjonære syn på kvinnen. Borgerskapets kvinneideologi plasserer kvinnene i hjemmet, unntagen når det er ekstremt behov for kvinnelig arbeidskraft, og dette har den umiddelbare konsekvens at det i vårt samfunn først og fremst er kvinnen som har ansvaret for barna. Det er hun som må slutte jobben når barna kommer. For ungenes del har dette

moren i ungenes daglige liv og at de fleste unger har altfor liten kontakt med faren. Derav kravet som visse grupper har stilt om mannlige «barnehavetanter.» Ett forståelig krav i Norge, men fullstendig unødvendig i f.eks. Albania, hvor ungene ser like mye til fedrene sine som modrene.

Fordi familiens viktigste problemer så noye er knyttet til det kapitalistiske samfunnet, er det klart at de ikke kan løses grunnleggende i dette samfunnet. Det er bare sosialismen som kan sikre utviklingen av familier *uten* de problemene som er nevnt. Men skal vi av den grunn kaste vrak på familieformen slik vi kjenner den nå og gå inn for alternative «familieformer»? Forrige nummer av Røde Fane svarte nei på dette spørsmålet. Og ikke minst for ungenes skyld er det viktig å kjempe for å beskytte familiene.

PROLETARISK OPPDRAGELSE

Hva er det så å gi ungene en proletarisk oppdragelse? Det er for det første å gi ungene proletariatets verdensanskuelse. For det andre er det å skape en familie hvor forholdet mellom voksne og barn er preget av likeverd og respekt, demokrati og masselinje.

Proletariets verdensanskuelse.

Revolusjonære og progressive er enige med oss i at ungene under kapitalismen blir indoktrinert av borgerskapet. Men noen mener at det ikke er

noe bedre med «kommunistisk indoktrinering.» De sier at ungene skal stå fritt til de blir så store at de kan velge selv. Men dette synet har som premiss at ungene under kapitalismen lever i et vakuum. Og det har vi vist at de ikke gjør. De lever i et klassesamfunn som de voksne gjør. Enten vi vil eller ikke. Enten får de borgerskapets verdensanskuelse eller så får de proletariatets. Noe alternativ finnes ikke. Dersom vi stiller ungene «fritt», så har de egentlig ingen valgmulighet, for borgerskapet stiller ikke ungene fritt. Egentlig er dette en fiktiv problemstilling for revolusjonære og progressive, for det er umulig å leve som revolusjonær og progressiv uten at det virker inn på oppdragelsen av ungene.

Borgerskapet anklager ofte kommunistene for å «bruke» ungene politisk. De sier vi lærer dem ting som de ikke har forutsetning for å forstå. Dette kan vi med en gang se slår tilbake på de reaksjonære sjøl. Når de kommer med sine ideer og forklaring på forskjellige forhold, er det heller ikke saker som blir «forstått» umiddelbart. For unger er verden full av fantasier og ting de ikke forstår fullt ut. Vi snakker med småunger om at bilene kjører, sjøl om vi ikke setter som forutsetning at de forstår hvordan motoren virker.

Når dette er sagt, er det viktig å slå fast at man alltid må ta utgangspunkt i ungenes alder når ting skal forklares. Men faren ligger antagelig heller i at man undervurderer ungene og forklarer dem for lite enn for mye.

Den politiske skolinga av ungene dreier seg ikke bare om å lære dem konkrete politiske saker, som Vietnam, politiets rolle osv., sjøl om dette er en svært viktig del. Det dreier seg også om å gi ungene riktige holdninger, en riktig verdensanskuelse. Vi skal lære dem opp til kjærlighet til arbeiderklassen som de tilhører eller til folket. De skal lære å respektere arbeidet og hate dem som undertrykker folket. Dette er ikke så abstrakt som det synes. Når ungene på skolen ser ned på vaskekona eller søppeltommeren i gata, er det vår plikt å lære dem hvem som er de virkelige heltene, hvem som skaper verdiene i samfunnet. Vi må lære opp ungene, vi må fortelle ungene hva en riktig stil i kameratkretsen er, hjelpe dem til å bli forbilder i solidaritet, hjelpsomhet, forklare det gale ved å hakke på de svake, forsøke å få til kameratskap mellom gutter og jenter i den alderen hvor kjønnsrollemønsteret begynner å feste seg. «Jenter er dumme, de er kjedelige å leke med!».

FORHOLDET FORELDRE – BARN I FAMILIEN

Men skal foreldrene kunne lære ungene alt dette, må de selv gå foran med et godt eksempel. Unger er som folk flest, de hører ikke så mye på store ord som de ser på konkret handling.

Ett trekk ved den borgerlige barneoppdragelsen er «foreldreautoriteten». Forholdet mellom foreldre og barn er ofte patriarkalsk og preget av moral-

isering. Trussel om reprimander brukes ofte som siste ord: «Hvis du ikke holder opp nå, så er det slutt på å få is!» «Hvis du er flink jente skal du få en pose potetgull, osv.» Det kristne prinsippet: den man elsker tukter man, brukes ofte. Og til og med boksavelig. Foreldrene gir ungene en klaps for å få igjennom sin vilje. Det er klart at dette er oppdragelsesprinsipper som er uforenelige med alt prat om demokrati, dette er ren undertrykking. Vi må se på ungene som sjølstendige personligheter, med egne ønsker og krav, egne erfaringer. Masselinja må være utgangspunktet. Det er kanskje relativt lett å se at denne formen er mulig når ungene kommer opp i skolealderen (sjøl om den like sjelden gjennomføres der), vanskeligere er det å se hvordan dette kan brukes overfor småbarn, og derfor hentes eksemplene fra denne gruppen.

Far sitter og leser bok for ungen. Det kommer inn en kamerat som skal snakke med faren. Han setter straks ungen på gulvet og konsentrerer seg om samtalen. Situasjonen på hodet: Faren sitter og snakker med en kamerat, ungen kommer og vil lese bok. Kameraten blir straks kastet ut. Utenkelig, ikke sant? Men slik er det ofte vi behandler ungene.

Vi synes ofte deres gjøremål er ubetydelige i forhold til våre egne, dvs. vi ser ikke på dem som mennesker på et visst utviklingstrinn, med egne behov som for dem er like viktige som våre for oss. Et annet eksempel: 3-åringen vil leke med alle skjeene i kjøkkenskuffen. Mor sier bestemt nei, med det for øye at hun etterpå må krabbe rundt på gulvet for å finne dem igjen. Men er ikke dette egentlig en av barnets rettigheter i huset og ufarlig? I stedet for å lære ungen kollektiv stil i familien ved å lære den til å rydde opp, la den få være med å vaske opp etc. Andre eksempler fra 3-årsalderen: I stedet for å true ungen til å tie stille under dagsnytt, inngå en gjensidig avtale om at foreldrene respekterer taleforbud under Barne-TV og ungen under Dagsnytt. I stedet for å rive ungen direkte ut av leken ved sengetid, la ungen få lov til å avvikle leken. Den har behov for å fullføre «arbeidet» sitt på samme måte som voksne.

Utgangspunktet vårt må altså være at vi forstår at ungenes saker for dem er like viktig som våre for oss. Ved middagsbordet f.eks. hysjes ofte ungene på fordi de voksne har viktige ting å snakke om. Men for ungene er det like viktig å snakke om at Bamse er syk og det er vesentlig å få snakke *med andre* om det.

Selvfølkelig må vi avgrense oss mot overslag i retning av ultra-demokratisk behandling av ungene. De kan ikke bestemme *når* de skal legge seg, alltid dominere samtalene, osv. Kjernen i den demokratiske stilen er å nå frem til enighet gjennom overbevisning, og ikke true sakene gjennom.

En viktig del av denne stilen overfor ungene er kritikk og sjølkritikk. Den borgerlige foreldreautoriteten innebærer også at foreldrene er redd for å innrømme feil de gjør vis a vis ungene, «det vil gå utover den respekt ung-

ene har for dem.» Dette er sjølsagt udemokratisk overfor ungene, særlig når foreldrene alltid forsøker å lære ungene til å be om unnskyldning (!) når de gjør noe galt.

Dette bør være like naturlig for foreldrene. Har man behandlet ungen urettferdig eller tatt feil, må man så stå åpent frem for barna med dette.

KONFLIKTER

Mange hevder at unger som er mer politisk bevisste enn andre — og da sjølsagt i retning venstre — kommer opp i så mange konflikter på grunn av dette, med kamerater, lærere, voksne. Dette er sikkert riktig. Men det er ikke snakk om at disse ungene kommer opp i konflikter og andre ikke. Verden er full av alle slags konflikter for ungene og det er i tilfelle en spesiell type for de førstnevnte. Slik er det for *alle* som hevder progressive og revolusjonære synspunkter i dette samfunnet, de møter motbør. Skulle vi av den grunn slutte? Det er å avfinne seg med samfunnet som det er. Og hvem har den vanskeligste konflikten å hamle opp med: 10-åringen som får motbør fordi han hevder at Nixon dreper i Vietnam eller han som skammer seg over at moren hans vasker gulvene på skolen?

Konklusjonen blir: Ungene lever i classesamfunnet Norge og vi må ta standpunkt for dem om hvilken klasse vi vil at de skal slutte seg til. Borgerskapet har allerede gjort det!

EEC

Uttalelse fra MLGs Sentralkomite:

● Det norske folket vant i folkeavstemninga en stor seier. Monopolkapitalen har hatt en enorm overmakt i kampen om EEC-medlemskapet: Full kontroll over statsapparatet, ubegrensede pengemidler og et veldig propaganda-apparat. Mot dette har folket holdt fast ved sin motstand mot EEC. Folkets nei er ikke bare en alvorlig hindring for planene om å tvinge landet inn i EEC, det er også et nederlag for

monopolkapitalens og høyresosialdemokratenes politikk.

Det norske folket har gjort alle dystre spådommer til skamme og vist at det nytter å kjempe og at det går an å holde sammen. Folkeavstemninga beviser at folket har krefter til å vinne bare de blir utnyttet riktig.

● Men vi har også lært at i denne kampen står vi overfor en fiende som ikke vil bøye seg for dette nederlaget. Det vil komme nye for-

søk på å få Norge inn i EEC bakveien. Tilhengerne har alvorlig vurdert å fikle med grunnloven tør å trickse gjennom det de ikke klarte å oppnå med press og trusler. Og de har lovt at de vil bruke en frihandelsavtale til å få Norge inn i EEC skritt for skritt.

- Motstandsbevegelsen — som nettopp har vunnet sin store seier — må være på vakt mot disse nye framstøtene. Allerede nå må det stå helt klart at NEI-flertallet må forsvares. Vi må ikke tillate at folkets vilje i dette spørsmålet undergraves: Folket i Norge ønsker ikke EEC-medlemskap, og ingen alternativer må bryte med dette. Om EEC-motstanderne kan være uenige om mye, må vi kunne samles om dette.

- Kampen mot EEC må fortsette. Formene kan forandre seg, men truselen om EEC-medlemskap på lengre sikt, krever en varig front mot EEC. Vi trenger nå en bred diskusjon blant alle EEC-motstandere om hvordan denne fronten bør bygges opp.

- En varig front mot EEC må bygge på den enhet og solidaritet som er smidd i folkets rekker gjennom kampen. Vi har erfart at kampefelleskapet mellom arbeidere, bønder, fiskere og intellektuelle kan stoppe monopolkapitalens planer. Vi har også erfart at statsapparatet er monopolkapitalens redskap mot folket og at AP- og LO-ledelsen står last og brast med monopolkapitalen. En folkefront som bygger på enheten i folkets rekker og en klar forståelse av fiendens natur kan i det lange løp ikke beseires.

- Det nye kommunistiske partiet som snart vil bli stiftet, vil støtte og arbeide for å utvikle denne fronten. Marxist-leninistene har ingen mål som ikke også er folkets. På lengre sikt vil vi arbeide for et samfunn der folket ikke trenger å verge seg mot en herskerklasse som vil selge landet. Vi vil kjempe for at folket skal *gripe* statsmakten og gjøre slutt på monopolenes diktatur i et virkelig sjølstendig Norge.

Sentralkomiteen i MLG

ALBANIAS SYN PÅ EEC

Det har vært stor interesse for de sosialistiske landas syn på EEC. Spekulasjonene har liksom ikke kunnet ta noen ende og i de borgerlige journalistenes hoder er hvitt blitt til svart like enkelt som det er å knipse i fingrene. Svært sjelden har de begitt seg til kildene og foretatt undersøkelser. Deres oppdragsgivere hadde gitt dem klar beskjed: De sosialistiske landa, Kina og Albania, skulle framstilles som egoistiske og sjåvinistiske stater som ikke interesserer seg for andre folks kamp. Hetsen har hatt liten praktisk betydning. Folk lar seg ikke så lett føre bak lyset. Likevel har den vel maktet å så en aldri så liten tvil i en og annen oppriktig progressiv.

For å bidra til å likvidere mytene trykker vi en artikkel som sto i tidskriftet «Albania today». Den er også en god fortettet analyse av EEC's historie og klassekarakter.

«*Det forente Europa*»

– imperialistisk og kontrarevolusjonært

I politiske kretser i vår verdensdel, høres det stadig mer til slagordet om et «Forent Europa». Diskusjonen er forbi nivået med bare teoretiske debatter, og har nådd så langt som til å ta noen konkrete skritt mot en overstatlig europeisk forening.

«Det forente Europa» som Vest-Europeisk kapital «rasker sammen» sa Enver Hoxha på Arbeidets Parti i Albania's 6. kongress, «har som mål å bli en ny imperialistisk supermakt med krav om lederstilling og herredomme akkurat som USA og Sovjetunionen. Kampen mot USA-imperialismen ville være virkningsløs hvis den ikke samtidig ble ført mot USA-imperialismen venner og allierte, mot alle de imperialistiske maktene.»

UTVIKLINGEN AV EUROPA-IDEEN

Historisk sett, ettersom forholdene mellom statene i denne verdensdelen har beveget seg i retning mot hverandre eller fra hverandre, har Europa, kapitalens vugge, herre over Europas og verdens skjebne, sett forskjellige begrep om Europa-idéen komme til verden. Idéen har blitt grepet med begjær av borgerskapets overste kretser i de forskjellige landa som strebet etter fullstendig herredomme over verdensdelen. Det ble forandringer i det 20. århundre da USA ble den ledende i den kapitalistiske utviklinga, og særlig i siste halvdel av århundret da en rekke nye, uavhengige stater i den såkalte tredje verden trådte fram på verdensarenaen, de revisjonistiske landa begynte å gjeninnføre kapitalismen, og Sovjetunionen ble en imperialistisk supermakt. Dette førte til at Europas betydning og rolle i utviklinga av de internasjonale hendingene syntes å minke. Dette kunne ikke falle i det europeiske borgerskaps smak. For dem har idéen om et mektig forent Europa alltid syntes tiltrekkende, på tross av den malstrøm av voldsomme hendinger med økonomiske og politiske konsekvenser som har funnet sted de første sju tiår av dette århundre. Planene om et «Forent Europa» har gjennomgått en utviklingsprosess i overensstemmelse med styrkeforholdene i Europa og i verden. Som marxismen lærer oss, er disse ikke evige og uforanderlige.

Samtidig har denne utviklinga vært avhengig av de nasjonale borgerskapers indre vilkår. Pan-europeismen blomstret som en politisk retning særlig i tjue og tretti-åra i skyggen av Lokarno-traktaten. Blant hovedpersonene var den Østerrisk-ungarske greve, R. Kučenhovskalergi, som i 1922 bønnfaldt Mussolini om å «redde Europa.» Etterhvert som hendingene utviklet seg ble samme bønn sendt til Hitler og John Foster Dulles.

Pan-europeistene proklamerte Europas forening og redning som kampen mot bolsjevismen og kommunismen, på den tid legemliggjort ved Sovjet-Unionen. Det er karakteristisk at den pan-europeiske bevegelsen omfattet slike viktige representanter for europeisk kapital som Rotschildene i Frankrike, tungindustrimagnatene Vogler og Pagsen i Tyskland, etc. Alle kjenner til hvorledes disse tidlige forsøkene på et «forent Europa» endte opp. Hitler forsøkte å sette ut i livet en «Europas forening» under slagordet om en ny orden, og under den ariske rases lederstilling.

Etter den annen verdenskrig ble pan-europeismen gjenopplivet under USA's innflytelse. Dette var på den tida USA-imperialismen satte i gang sin store offensiv overfor verden, og Europa var blant dens første mål. Washington fremmet den pan-europeiske bevegelsen i håpet om at den skulle skape en passende stemning for det store Atlanterhavs-samfunnet. De amerikanske planene om et forent Europa (planene til Morgenthau, Acheson og andre) dukket opp den ene etter den andre. Samtidig skrev pan-europeistene på sine banner: «Sine America nulla salus» (ingen frelse uten Amerika). De amerikanske forsøkene gav seg konkret uttrykk i Marshall-planen og i Nato som en framtidig militær kjerne i Atlanterhavs-samfunnet. På det økonomiske området oppmuntret USA dannelsen av det «Europeiske fellesmarkedet» og den europeiske frihandelsavtalen.

Men også for dette «forente Europa» i amerikansk stil var ikke alt like enkelt. Loven om de kapitalistiske landas ujamne økonomiske og politiske utvikling virket uavhengig av disse planene og styrkeforholdet mellom kapitalistene begynte å utvikle seg til de europeiske landas fordel. I Frankrike, Vest-Tyskland, Storbritannia og andre steder, begynte de å se med mistenksomhet på planene om det store Atlanterhavs-samfunnet under amerikansk ledelse. Slik ble det en kjøligere stemning overfor den pro-atlantiske, pan-europeiske bevegelsen. I mellomtida dukket slagordet om et europeisk «Forente Europa», et «Forent Europa» uten USA, blant de europeiske statene. Dette er akkurat det Europa de snakker om i dag. Vi ser konturene av det i det såkalte lille Europa, som består av de seks medlemslandene i EEC. Med utgangspunkt i den nåværende kjerne i EEC, og ved å utvide den, har de som mål å integrere alle de kapitalistiske landa i Vest-Europa i en union med felles politikk, økonomi og forsvar. «Vårt mål», sier Willy Brandt, «er en europeisk regjering organisert på en fornuftig måte, som kan ta de nødvendige bestemmelser i felles politiske saker, og hvis aktiviteter vil bli underlagt parlamentarisk kontroll. Ingen i Fellesskapet er i tvil om at det vil komme en slik regjering en dag, og flertallet vet at hvis det ikke skulle lykkes, ville det ha katastrofale følger.»

Når det europeiske storborgerskapet streber etter dette, er det overhodet ikke ut fra sentimentale følelser om Europas uavhengighet. Det er ikke det minste opptatt hverken av de europeiske landas uavhengighet eller deres suverenitet, men bare av sine egne ønsker og ærgjerrige mål. Det vest-europeiske monopolborgerskapet ønsker å dominere Europa, og ved å forene alle sine krefter og ressurser, å motvirke USA-imperialismens

borgerskap og sosial-imperialismens borgerskap for å kunne virkeliggjøre sine egne mål om herredomme i verden på samme måte som dem. Når vi undersøker hvordan Europa-idéen har utviklet seg kan vi, som vi så ovenfor, dele den inn i tre perioder, hvor innholdet har vært henholdsvis anti-bolsjevisme, atlantisme og europeisme. Vi er nå i den tredje av disse periodene.

DEN KAPITALISTISKE PARALLELLEN: INTEGRASJON OG DESINTEGRASJON

Kan dette forente Europa bli helt og fullt virkeliggjort? Utviklinga av kapitalismen stimulerer i seg sjøl utviklinga mot større internasjonalisering og konsentrasjon av kapital og produksjon. Dette kan ikke unngå å ha konsekvenser for de politiske forholdene og strukturene. Integrasjon er typisk for den statlige monopolkapitalismen. I Vest-Europa har denne integrerings-prosessen kommet lenger enn andre steder, og flere mellomstatlige økonomisk-politiske blokker har blitt dannet. Forklaringen på dette ligger ikke i det europeiske borgerskaps «forståelse og anlegg for integrasjon,» men i flere årsaker av objektiv karakter. Disse omfatter behovet for utvikling av produktivkreftene inspirert av den teknisk-vitenskaplige revolusjonen, de konkrete historiske forholda og spesielle trekk ved den vest-europeiske kapitalismen som mistet sin ledende stilling i koloni-landa. Videre minskende hjemme-markeder og den voldsomme konkurranse fra USA-monopolene, og fasttomringen av en mektig allianse mellom USA og Sovjet, hvis planer Europa blir sett på som underlagt deres herredomme, etc. Derfor er spørsmålet om hvilken framgang de integrerte strukturene skal få, avhengig av et sammensatt sett av faktorer.

Ved første øyeblikk virker en rekke av dem som drivkrefter mot integrasjon, mot et forent kapitalistisk Europa. Men en annen lov, uatskillig fra kapitalismens utvikling, er at motsetningene til dette også viser seg. Under kapitalismen foregår integrasjon og desintegrasjon alltid parallelt. Dette er uavhengig av den kjennsgjerning at den ene tendensen kan være mer framtrædende enn den andre i en spesiell periode. Integrasjon er i seg sjøl en form for kapitalistisk konkurranse. Den forandrer ikke ved den kapitalistiske produksjonsmåten og de lover den følger. I virkeligheten skaper den motsigelser i nye former og på nye områder for kapitalismen. Kapitalismens indre motsigelser er uungåelige også når den kapitalistiske produksjonen er organisert i over-nasjonale former. Slik kan vi i EEC se to av kapitalismens tvøiske problemer i økende omfang — manglende utnytting av produksjonssystemets muligheter, og økende arbeidsløshet.

Utnyttingsgraden av produksjons-mulighetene i landene i EEC sank fra 91 prosent i 1960 til 79 prosent i 1965, og 78 prosent i 1970.

I følge data som FN's økonomiske kommisjon for Europa har, falt vekst-raten for industri-produkter i de vest-europeiske landa med 1,5 prosent i 1970 sammenliknet med 1969. Hæren av arbeidsløse i EEC-landene går opp i om lag 2 millioner mennesker. En av konsekvensene av integrasjon er motsigelsen mellom den statlige monopolkapitalismens nasjonale system, og dens overnasjonale form. EEC's erfaringer med stadige motsigelser på

landbruks- og valutaproblemer, det at de nasjonale regjeringene har bevart så viktige redskaper for den statlige monopolkapitalen som skattepolitikken, nasjonal lovgivning, kontroll over kapitalmarkedet, statlige subsidier, etc. viser at tilogmed under EEC's betingelser, som er den mest utviklede form for kapitalistisk integrasjon, er det veldig vanskelig å oppnå forening. Ikke engang blant de mest optimistiske snakker de om en massiv europeisk solidaritet. Dette er bare å vente siden monopolene i de forskjellige landa som er forent i det lille Europa har interesser som stadig støter sammen på grunn av sin antagonistiske karakter. Sjøl om det store forente Europa skulle bli skapt, vil fordeling av profitt bli gjort på grunnlag av styrke. Og styrken forandres gjennom den økonomiske og politiske utviklinga som bringer først en makt og så en annen i forgrunnen. Derfor er sammenstøt mellom forskjellige interesser en integrert del av enhver kapitalistisk union.

Rivaliseringen mellom Vest-Tyskland og Frankrike både i EEC og utafor viser dette tydelig. Både Frankrike og Vest-Tyskland streber etter å være den ledende i Europa, både nå og i det såkalte forente Europa. Dette har skapt nye motsigelser mellom Frankrike og Vest-Tyskland. Paris støttet planene om et forent Europa i form av en løsere sammenslutning, mens Bonn ønsker en forbundsstat. Så komplisert er veien til et forent Europa at forskjellige kretser av det europeiske borgerskap stadig mer åpent gir uttrykk for desillusjonering. Det vest-tyske pressebyrå DPA skrev: «Europa har strebet etter politisk enhet i de siste tjue åra, men hittil har det gamle kontinent ikke vært i stand til å bli enig om én type tanks, ubåt eller fly. Hvert land produserer sine våpen fordi hvert land har sine egne mål.

Planene om et «forent Europa» blir betraktet med en viss mistro både av USA og Sovjet. De har, innen rammene av alliansen USA-Sovjet, blitt enige seg imellom om oppdelingen av Europa, vest under USA og øst under Sovjet. På den ene eller den andre måten bygger de to supermaktene opp under motsigelsene mellom de europeiske landa, setter det ene landet opp mot det andre. De streber også etter å vende pan-europeismen i sin egen retning. Samtidig har USA og Sovjet i stadig stigende grad utelukket vest-Europa når de kjøpslår om begivenhetene i verden. Dette kan ikke den vest-europeiske kapitalen, med sine tradisjoner og interesser, akseptere. «Det mest smertefulle i Europa er at Europa ikke eksisterer og ikke fungerer i verdenssammenheng. Alt ville ha vært annerledes hvis et (forent — forfatterens note) Europa endelig ville bli dannet. Et slikt Europa må ikke være en satelitt hverken under USA eller Sovjet, men, tvertimot, en samarbeidspartner med begge.» Disse ordene til Pietro Nenni, en tidligere italiensk utenriksminister, uttrykker tydelig målet for det europeiske borgerskap — et forent Europa som, splittet som det er av indre kamper og sterke motsigelser helt fra starten av, prøver å nå en verdens-supermakts nivå slik at det også kan være med på oppdelingen av interessesfærer.

Men allerede før dette «forente Europa» har tatt sine første vaklende skritt, gjør de to andre supermaktene alt de kan for å odelegge det, i det minste å gjøre det til en partner i betydning av å få herredomme over det.

USA fremstiller seg som, og utroper seg til og med som, de «europiske besittelsers» rettmessige arving. Mens Nixon på den ene side har godtatt dette «forente Europa» som «et av de framtidige sentra for verdens makt», som han gjorde 7. juli 1971, minner han på den annen side stadig sine allierte om at «vår politikk forutsetter en ny form for ledelse, og ikke at den ledende rollen forkastes.» De samtalene som lederen for det Hvite hus har hatt med en rekke statsoverhoder i Vest-Europa — Frankrike, Storbritannia, Vest-Tyskland og Italia, må forstås ut fra denne politikken. USA-imperialismen søker å hevde sin stilling som den uomstridte leder av den kapitalistiske leir, overfor den sovjetiske sosialimperialismen som kommer til forhandlingene mellom USA og Sovjet som den uomstridte leder av den revisjonistiske leir.

vest-tysk krigsindustri

Washington har noen sterke kort som NATO, USA's militære nærvær og enorme investeringer i de europeiske landa. Sovjet, på sin side, sitter ikke likegyldig og ser på dette «forente Europa» som prøver å etablere seg. De gjør tvert i mot store anstrengelser for å vri det inn under sin egen innflytelsesfære.

De retoriske appellene om et «demokratisk forent Europa» og Sovjetpressens understreking av de enorme økonomiske mulighetene Sovjet og Europa kunne skape sammen, retter seg mot langsiktige mål. I denne sammenhengen mener Kremles politiske strateger at de har funnet sitt arki-mediske punkt i den såkalte europeiske sikkerhetskonferansen. Men mens Sovjet og USA tenker seg at en europeisk sikkerhetskonferanse skal være

en godkjenning av deres ledende rolle på kontinentet, betrakter det «forente Europa» (dets framtidige medlemmer) den som en stadfesting på at det har steget i gradene til å bli en likeverdig partner som ingen av stormaktene kan dirigere. De ser den som en konferanse hvor supermaktene vil gå med på gradvis nedtrapping av sin innflytelse i Europa, og overlate til det europeiske borgerskap å styre.

DET «FORENTE EUROPA» OG PROLETARIETET

Det europeiske monopolborgerskap forsøker å overbevise de arbeidende massene om at et «forent Europa» er i deres interesse ved å spekulere i folkets voksende motvilje mot alliansen Sovjet-USA og deres intriger. Dette er slett ikke sant. Kapitalistisk integrasjon, uansett under hvilket påskudd den måtte bli foretatt, kan ikke ha noen fordelaktig virkning for arbeiderklassen. Det kapitalistiske borgerskapet i Europa streber etter å forene sine krefter for å undertrykke den revolusjonære bevegelsen i Europa, for å intensivere utbyttingen av de arbeidende massene, for å øke sin ekstra-profit og styrke sin konkurranse-posisjon overfor USA's kapitalistiske borgerskap og Sovjets revisjonistiske borgerskap. Planene om et «forent Europa» bærer seglet og klassestemplet til dem som har skapt det. V. I. Lenin ga på sin tid et knusende svar på kapitalens teorier og konkrete forsøk på et «Forent Europa.» «Europas forente stater under kapitalismen er enten umulig eller reaksjonært. Sjølsagt er det mulig å danne midlertidige overenskomster mellom kapitalister og mellom stater. Slik sett er det også mulig å danne Europas Forente Stater, som en ordning for Europas kapitalister....., men for hva? Ene og alene for den felles undertrykking av sosialismen i Europa. Å skape Europas Forente Stater under kapitalismen betyr å organisere reaksjonen,» skrev revolusjonens geni i 1915, en noyaktig vurdering som er like riktig i dag.

13 år med erfaringer fra EEC, som blir betraktet og anerkjent som kjernen i det framtidige Europa av de kapitalistiske planleggerne, er den beste pekepinn på hvilke følger kapitalistisk integrasjon har for de arbeidende massene. Den gjennomsnittlige prisstigninga i EEC-landa er 6 prosent pr. år, mens leveomkostningene stiger med 5 prosent pr. år. Arbeidsløsheten har blitt en konstant verkebyll, som de mange programmer for såkalt planlegging og samordnet bevegelse av arbeidskrafta innen de «seks», er ute av stand til å lege. Bondenes stilling er spesielt vanskelig, på tross av at EEC's jordbrukspolitikk høyrostatet ble offentliggjort som veien til forbedring. I det siste tiåret har bondenes inntekter sunket med 10 prosent. Prisen på varer kjøpt fra bondene forblir den samme, mens prisene de blir solgt for i byene har blitt fordoblet. Slik betaler byboerne i Belgia 10 ganger mer for poteter enn bondene mottar for dem fra oppkjøperne. Kreditter og subsidier fra EEC-institusjonene blir bare betalt til store kapitalistiske virksomhetene. Disse utgjør mindre enn 5 prosent av det samlede antall gårdsbruk i EEC-landa. Dette er noen av de

konsekvensene som det såkalte lille forente Europa har hatt for de arbeidende massene. Det skulle ikke være nødvendig å si at for det store forente Europa vil de måtte betale dyrere både i økonomiske tap og i sosiale og politiske tap. I verdensmålestokk kan ikke dette «Forente Europas» rolle bli annet enn imperialistisk og kontra-revolusjonær. Konsekvensene av dette vil de europeiske folkene måtte bære, akkurat som det amerikanske folk må bære konsekvensene av det Hvite hus' vanvittige aggressive politikk. Instituttet for strategiske undersøkelser i London har utgitt ei bok som heter «Europas framtid, Europas valg.» I denne boka, som omhandler det Forente Europas monstre og målsettinger, blir det lagt vekt på at en sammenslutning av typen Europas forente stater «vil ta ansvaret for sikkerhetsspørsmålene i noen områder, og sammen med USA opprettholde lov og orden i verden.»

Det Forente Europas slagord og planer er reaksjonære, og representerer ikke noe godt for arbeiderklassen og de arbeidende massene i Europa. Proletariatet kan aldri se sin framtid i et interessefelleskap med det kapitalistiske borgerskapet. Og det «Forente Europa» vil bli finansherrenes og industriherrenes Europa, kapitalens Europa rettet mot revolusjonen og proletariatet. Det er ikke et virkelig alternativ slik borgerskapet og revisjonist-klikkene i Vest-Europa prøver å fremstille det. For å fullføre linjen med det nasjonale borgerskaps integrasjon, har de grepet med begjær dette slagordet og prater om et «Forent Europa med fred, samarbeid og vennskap.» Den europeiske arbeiderklasse avviser disse forsøkene med forakt. Den ser det virkelige alternativet for sin framtid i revolusjonen og sosialismen, i ødeleggelsen av det kapitalistiske og imperialistiske undertrykkings-systemet.

SEIEREN ER VÅR!

Klart Nei-flertall i Folkeavstemninga. 53,49% Nei er et faktum i det Røde Fane settes. En betydelig seier som monopolkapitalens politiske representanter har ytterst vanskelig for å bortforklare. Tor Aspengren har fått det til at han hadde industriarbeiderne i ryggen med sitt ja-standpunkt. Det er hevet over tvil at en god del industriarbeidere også har stemt ja, sjøl om det klare Nei-flertallet i Hydrobyen Porsgrunn, i jernbyen Mo osv. taler sitt klare språk om hvor industriarbeiderklassen står.

En analyse av situasjonen i EEC-kampen etter folkeavstemninga får stå over til neste nummer. Men vi er glad over å kunne bringe en analyse av valgresultatet i noen industrikommuner på Vestlandet. Den påviser hvor stor betydning den subjektive bevisstheten har hatt i folkeavstemninga, og viser hvordan ikke bare produksjonsmessige forhold, men også i høy grad kamptradisjon og evne til å gjennomskue sosialdemokratiet har spilt inn. - En viktig erfaring for klasseanalyse i andre spørsmål også.

red.

Om noen valgresultater

Til tross for at utbytingsforholdene i all hovedsak er de samme, demonstrerte industriarbeiderne på forskjellige steder ved folkeavstemningen høyst ulike politiske reaksjoner. Typisk eksempel på dette er avstemningsresultatene i industribyene, Årdal på den ene siden og Odda og Sauda på den andre siden. Jeg skal her ta opp spørsmålet om hvorvidt de ulike reaksjonene må tilskrives klassekreftenes ulike utviklingsnivå forstått i lys av kamperfaringene historisk og de siste årene. I tillegg til de tre nevnte industrikommunene, som vil bli viet den største oppmerksomheten, skal jeg utfylle bildet med eksemplene Høyanger og Sunndal.

*Avstemningsresultatet 25. september 1972:**Prosenttall:*

	JA	NEI	Valgdeltakelse
Odda	39	61	78
Sauda	39	61	77
Høyanger	46	54	75
Sunndal	44	56	76
Årdal	66	34	78

I Årdal stemte 2 av 3 JA mens 3 av 5 stemte NEI i Odda og Sauda. Hvilke ulikheter ved klasseforholdene mellom disse kommunene kan forklare dette resultatet?

PRODUKSJONSFORHOLDENE

Framfor alt er det *likheten* i produksjonsforholdene som slår en ved sammenligning. Det er kapitalistisk industriproduksjon i stor målestokk, storindustri, som dominerer.

Statistikk over yrkesbefolkningen viser at industriproduksjonen spiller en helt sentral rolle:

Prosent av yrkesbefolkningen (1960) i

	industri	jordbruk
Odda	62	6
Sauda	68	5
Høyanger	52	20
Sunndal	57	17
Årdal	76	5

Kommunene Sunndal og Høyanger omfatter etter kommunesammenlutningene i 1960-årene også en del typiske jordbruksområder og er ikke så «rene» industribyer som de tre andre kommunene. Avstemningsresultatene er derfor langt mer vanskelige å tolke.

Oversikt over hjørnesteinsbedriftene i de enkelte kommunene:

	Bedrifter	År for etablering	Antall ansatte	Folketall 1970	Eiere
Odda	Det Norske Zinkkompani	1924	700	10051	Boliden, Sv. 100% British Oxyg. Company, Eng. 100%
	Odda Smelteverk	1924	550		
	Det Norske Nitridaktieselskap	1912	450		BACO, Eng. 50% Alcan, Can. 50%
Sauda	Electric Furnace Comp.	1915	1000	5948	Union Carbide USA 100%
Årdal	Årdal Verk (ÅSV)	1947	2000	7452	Staten 50% Alcan 50%
Høyanger	Høyanger Verk (ÅSV)	1915	700	5334	Staten 50% Alcan 50%
Sunndal	Sunndal Verk (ÅSV)	1951	1000	8170	Staten 50% Alcan 50%

Denne oversikten illustrerer følgende:

- 1) storindustrien i disse kommunene er kontrollert av utenlandske konserner, arbeiderne er med andre ord offer for imperialistisk utbytting,
- 2) særlig i kommunene Odda, Sauda og Årdal er samfunnet bygd opp omkring denne storindustrien,
- 3) i motsetning til Årdal, er industribyene Sauda og Odda bygd opp like før eller like etter 1920.

Ut fra disse oversiktene kan vi slutte at det ikke er noen vesentlig forskjell når det gjelder de grunnleggende produksjonsforholdene.

KLASSEKREFTENE

1) På alle stedene har bedriftsdirektørene som representanter for eierne, engasjert seg i debatten om norsk medlemskap i EEC. På alle stedene har engasjementet hatt det samme hovedinnholdet: hvis Norge ikke blir medlem i EEC, vil bedriftene få vanskeligheter med å opprettholde produk-

sjonen, arbeidsløshet og sogar nedleggelse har vært riset bak speilet.

2) Arbeiderne har reagert høyst forskjellig på disse truslene. I Odda og Sauda har de i første omgang stilt seg høyst tvilende til sannhetsinnholdet i disse påstandene. De har tenkt som så: Erfaringene har vist at arbeidsplassene aldri er trygge under kapitalismen. Selv ikke direktorene er herrer over krisene og konjunktursvingningene. Det er vel snarere slik at det er det «frie» arbeidsmarkedet i EEC som frister direktorene. Framtredende borgerlige økonomer har jo også med stor styrke hevdet at tollbarrierer av den beskjedne størrelsesorden det er tale om i EEC, på lang sikt ikke kan være avgjørende for storindustri på norsk jord. I disse banene har arbeiderne tenkt og bl.a. ut fra slike vurderinger av norsk medlemskap i EEC, har de *organisert* kampen mot direktorenes EEC-utspill. Men ikke nok med det. Samtidig har de tatt kampen opp mot EEC-forkjemperne i fagbevegelsens toppledelse. Da formannen i LO, Tor Aspengren, besøkte Odda like før den 25. september, gikk 5-600 arbeidere i protestdemonstrasjon mot toppledelsens egenrådige handlemåte i EEC-spørsmålet.

Helt ulik dette var reaksjonen på direktorens utspill i Årdal. Fagforeningens ledelse godtok straks direktorens framstilling og utbasunerte sin enhet med denne for alt folk. For ledelsen i DNA og LO ble fagforeningens reaksjon i Årdal viktig ammunisjon for den fortsatte propagandaen for medlemskap overfor resten av arbeiderklassen.

Hvorfor disse totalt forskjellige reaksjonene blant arbeidere som all hovedsak deler de samme kår?

Jeg tror forklaringen i første rekke ligger i de nokså forskjellige kamperfaringene arbeiderne har gjort på disse stedene.

Valgstatistikken viser en del interessante forskjeller:

Prosent av godkjente stemmer ved stortingsvalg:

	1945		1969	
	DNA	NKP	DNA	NKP + SF
Odda	31	39	50	15
Sauda	40	16	43	7
Hoyanger	55	(10)	53	4
Årdal	72	(5)	73	2

* NKP stilte ikke liste i Sogn og Fjordane fylke i 1945. Tallene i parentes er for valget i 1945 da NKP i landsmålestokk gikk tilbake fra 11.9 til 5.8 prosent av stemmene.

Som vi har sett ble storindustrien i Odda og Sauda bygget opp omkring 1920. Begge steder rammet de økonomiske krisene i mellomkrigstida arbeiderne hardt. I deler av denne perioden var f.eks. Odda kommune under statlig administrasjon fordi bedriftene ikke var profitable å drive for eierne.

Bedriftene ble stoppet eller innskrenket produksjonen. Motsetningene mellom arbeiderne og bedriftseierne tilspisset seg og kampene utviklet arbeidernes bevissthet om felles klasseinteresser og om det kapitalistiske utbyttingssystemet. Oppsummeringen av kamperfaringene førte da også til at et flertall av arbeiderne i Odda sluttet opp om det politisk mest radikale alternativet. Ved valget i 1945, fikk NKP flere stemmer enn DNA og Odda hadde ordfører utgått fra dette partiet fra 1945.

Etter anti-kommunismens 10-år, 1950-60, har både Sauda- og Odda-arbeiderne vært den norske arbeiderklassens spydodd mot samarbeidspolitikken til arbeideraristokratiet i toppledelsen i LO og DNA. Gjennom flere streiker har arbeiderne på begge steder trosset både kapitalmakt og arbeideraristokrati.

Både den gamle og den nye historien har hatt et annet forløp i Årdal. For det første kom ikke storindustrien til Årdal før i 1947 da sosialdemokratenes samarbeidspolitik for alvor var begynt å prege fagbevegelsen. For det andre var arbeiderne stort sett uten kamperfaringer. En stor del var proletariserte bygdefolk fra Sogn og Fjordane. Helt fra starten har sosialdemokratene kontrollert fagforeningen. Ikke slik at fagforeningen er blitt utviklet som en kamporganisasjon for arbeidernes interesser, men snarere slik som så mange andre steder, gjennom byråkratisering og avideologisering passivisert arbeiderne. Valgstatistikken viser tydelig at sosialdemokratene har klart å beholde det ideologiske herredømmet helt fram til i dag.

En konsekvens av dette er at det i Årdal har vært mulig konkret å utvikle samarbeidsprosjektene mellom LO og NAF. Den økonomiske politikken til sosialdemokratene har ganske sikkert blitt styrket gjennom disse prosjektene og ytterligere beredt grunnlaget for direktørens teknisk-økonomiske argumentasjon til fordel for norsk EEC-medlemskap.

At 34 prosent av de stemmeberettigede ved folkeavstemningen om EEC stemte mot det økonomiske og politiske Establishment, er likevel en sikker indikator på at arbeiderne i Årdal vil utvikle klasseenhet med arbeiderne i Sauda og Odda.

Storindustrien i Høyanger er også anlagt like etter 1. verdenskrig og hvor arbeiderne altså har gjennomlevd 20- og 30-åra.

Høyanger kommune er etter kommunesammenslutningen ikke så typiske «industriby» som Årdal, Odda og Sauda. 20 prosent av yrkesbefolkningen er knyttet til jordbruk og «bare» vel 50 prosent til industri. Selv om NEI-overvekten ved avstemningen var 8 prosent, kan det på grunnlag av de foreliggende data være tvilsomt å anvende samme forklaringsmonster som for Odda og Sauda i motsetning til Årdal. Høyanger Verk tilhører samme konsernet som Årdal, og direktørens skremslar har alment sett vært de samme. Et særegent forhold ved Høyanger er usikkerhet om det i det hele tatt ville bli utbygging av verket som kompensasjon for den delen av produksjonen som er blitt nedtrappet de siste årene. Dette særegne for-

holdet kan ha vært ekstra god grobunn for bedriftsledelsens propaganda. Tatt i betraktning arbeiderklassens historiske tradisjoner i Høyanger og det forhold at bygdenæringene spiller en viss rolle, kunne vi ha forventet et større nei-flertall. Det er likevel et langt sprang fra JA-overvekt på 32 prosent i Årdal til NEI-overvekt på 8 prosent i Høyanger.

Allment illustrerer dette eksemplet den historiske matialismens grunnsetning: det er praksis, klassekamppraksis, som er grunnlaget for utviklingen av arbeiderklassens sosialistiske bevissthet. Utviklingen av motsigelsene i kapitalismen er basis for klassekampen, evnen til å systematisere erfaringene fra klassekampen og dra lærdom av historien vil drive disse motsigelsene fram til sosialismen.

NASJONAL SJØLRÅDERETT

PER SIVLE: Dikt

Per Sivle — forfatter av arbeiderromanen S t r e i k — hadde ikke noe snevert perspektiv på arbeiderklassens kamp. Akkurat som han så lønnskampen, kampen for organisasjonsfriheten og streikeretten som deler av denne kampen, var han klarere enn mange andre over at kampen for den nasjonale sjølråderetten o g s å hørte med.

Vi gjengir her noen dikt han skrev for norsk uavhengighet av Sverige. Siden han levde fra 1857 til 1904 var kampen mot unionen et spørsmål som kkom til å prege diktninga hans betraktelig.

Mange av diktene viser oss at unionstilhengerne den gangen som nå, førte fram at «Norge ikke kan klare seg alene», at «et lite land som Norge trenger sterke beskyttere», «at Norge har for få ressurser til å stole på egne krefter», osv.

Og Sivle svarer disse argumentene på en måte som vi kjenner, men som historien gir ekstra vekt: «Vi har ikke Råd til at sælge vort Land — så kom ikke her og gjør Bud!»

Til tross for at enkelte av Sivles dikt har religiøse innslag, til og med noen av de beste har det, så bør vi hylle dem. En dikter kan, like lite som noen annen person, vurderes løst fra sine historiske betingelse. Og vurdert slik, er diktene viktige bidrag i kampen for norsk sjølråderett, som ikke bare tilhører en forgangen tid, men som tilhører oss som er EEC-motstandere og revolusjonære i dag.

Vi har her tatt med mest nasjonale kampdikt, men vi har også tatt med diktene «Arbeideren», «En fyrstikke», «Kuba», og «Irland, for å vise at Sivle visste hvem som var den historisk avgjørende klassen, at han kjente kampens perspektiver og at han var internasjonalist.

Enkelte vil kanskje forundre seg over at vi tar med diktet «Norsk industri» — skal vi hylle den også! Ja, slik Sivle framstiller den — som *det norske arbeidende folkets* verk! Norsk industri tilhører *dem*, og ikke dem som har tilegnet seg de verdiene folket har skapt og som vil selge dem til imperialismen.

Når det gjelder de nasjonale kampdiktene, så mener vi karakteristikken av svikerne, unionstilhengerne, er så drepende god at vi formelig kan se Bratteli vri seg. Men dom sjøl!

VI HAR IKKE RÅD —

Vi har ikke Råd
til at sælge vort Land,
— så kom ikke her og gjør Bud!
Vort Land er os selv,
og en Nidding den Mand,
som vil sig til Salg stille ud.
Er Manden end aldrig
så fattig, — nuvel,
han er dog for kostbar til Træl.

Vi har ikke Råd
til at sælge vor Ret
og sælge vor Fremtid med den.
Vi husker, at Esau
faldt Salget så let,
men ikke at vinde igjen.
For Retten er Manden,
og sælger han den,
står bare en Lodden igjen.

Vi har ikke Råd
til at sælge vort Flag,
men vel til at folde det ud.
Vort Flag det er vor
og vort Fædrelands Sag,
vort Merke for Mand og for Gud.
Og Flagget skal lyse
hvor Nordmænd går frem.
Og leve skal Norge, vort Hjem!

VILJE

Sandt er det sagt,
at Vilje er Magt,
såsandt den er sund og sterk.
Vil som en Mand
så er du en Mand
og magter et Manddoms-Verk.

Vil som en Træl,
så er du en Træl,
der er ingen anden Råd.
Vil som en Hund,
så er du en hund
og passer til Hunde-Dåd.

Vil du dit Flag,
så heis det idag,
og dermed er Flagget dit.
Vil du dit Land
og vil det som Mand,
så har du det frelst og frit.

ARBEIDEREN

Fra Hånden til Munden, idag som igår,
se, slig var jo gjerne Arbeiderens Kår.
For Evner og Yrke Tilværelsen bød
ham mangengang neppe det daglige Brød.
Og sæl vil han prises, om ei han gikk træt,
for han uden Bekymring fik spise sig mæt.

Et efter et rulled Seklerne frem.
Slegter og Meninger skifted med dem.
Det bobled, det bolged på Folkenes Hav,
der hæver sig Tanker, der reiste sig Krav,
Legioner af dristige Viljer sig samle
så man — til Kamp for det Ny mod det Gamle.
— Så slog Trikoloren med Melding om Seir
sin Vinge ud over Frihedens Leir.

Fornyet stod alt i den sprængte Ramme,
Arbeideren blot var omtrentlig den samme.
Vistnok han midt i det svare Bulder
lofted mod Himlen sin brede Skulder
og sendte sit Blik mod det sælsomme Gry,
— men spytted så råvild i Næven påny,
greb atter om Skaftet, stræved og kaved,
og tænkte på Foden og roted og graved.

Det var, som fodtes han åndelig stum
og med Ryggen som skabt til at være krum.
Se, dette voldte den lammende Magt
af det tunge Årtuseners Tryk af Foragt.
Og det tog Tid, for han blev så lærd,
at han fatted sit eget Menneskeværd,
— hin svære lære, for det ved Vorherre:
det er smat med den Kundskab endnu, desværre!

Imidlertid gryr det dog også af Dag
for Arbeideren nu og Arbeiderens Sag.
Hans Lov er ei længer den gamle Vane.
Og Verden begynder omsider at ane:
hans Hjerne kan fostre glodende Tanker,
— at også *hans* Bryst har et Hjerte, som banker.

Hvo Tidernes Tegn en Smule forstår,
han ser, at *Arbeidernes Tid*, den er vor.
Med higende Trang de fra Vinter mod Sommer
i tunge Fylkinger endelig kommer,
stevnende frem efter Brødres Eksempel
mod Menneskerettighedernes Tempe!,
slig, at Europas Grundvold idag
skjælver ved Træsko-Trinenes Slag.

Vi hører alt, de knaker, de gamle Planker,
når de barkede Næver på Porten banker,
Vi hører fra tusen Tuseners Nød
Fordringen tordne: *Retfærd og Brød!*

Og Rigerne dirrer, og Sindene bæver,
mens Stemmer sig samler, og Råbet sig hæver:
*«Luk op! luk op! skyd Slåen tilside!
luk op, før der sprænges! luk op itide!*

NORSK INDUSTRI

Det er tidt nok sagt, at Norge
er et fattigt Land,
som sit Livsens Tarv må borge
fra en fremmed Strand.
Men ifra en Ålgårds-Vandring
tor jeg nu, til en Forandring,
trostigt sige noget slikt
som at *Norges Land er rigt.*

Elven randt, og Fossen skummed
vel titusen År,
og den talte, sang og brummed
— helst når det var Vår.
Men det var sålänge Tingen,
at dens Stemme skjonte ingen,
der den trofast Nat og Dag
rosted *Norges Velfærs-Sag.*

«Jeg har Kraften — blot du gider
bruge mig!» den kvad.
Og så kom han da omsider,
Esben Askelad.
Og snart surret Hjul og Spoler,
og der klapred Væverstoler.
Og så stod man midt oppi
Norges unge Industri.

Fosser har vort Norge nok af,
hele Favnen fuld!
Sauer har det og en Flok af
— dermed har vi Uld.
Og så gjælder det at stræve
med at klippe og at væve.
Hei! så har det ingen Nød:
det gir Klæder, det gir Brød!

Hør og se, hvor Ekko vækker
lydt som Hanegal
flinke Hænders travle Rækker
alt fra Dal til Dal.
— Og omsider skal vi male
Himmel-Ild i vore Dale.
Lys og kraftig skal den bli,
Norges unge Industri!

Vel, så slut med at bejamre
Norges Magerhed!
Det har Malm, og vi har Hamre,
— vi er Lykkens Smed.
Dermed kan vi seiers-trygge
vor og Landets Velfærd bygge.
Leve det! og leve vi!
Leve Norges Industri!

NOREG

Og Noreg vart funne,
og Noreg vart bygt.
Og Noreg vart samla,
og Noreg vart trygt.

Og Noreg vart svike,
og Noreg vart strypt.
Og Noreg vart rive,
og Noreg vart klypt.

Og Noreg tok Spenne-Tak,
kom seg på Fot.
Og Noreg det auka
i Evle og Mot.

Dei flidde det Krykkja,
dei flidde det Stav.
Men Noreg, det vil inkje
vita derav.

På sjolveigen Grunn
og med Fana si rein
det fritt orkar standa
på sjolveigne Bein.

Og *slik* skal det standa,
som dugande Kar
— so sant inkje Nordmenn
«slær Krok» fyr sin Far.

Um Noreg påny
vert basta i Band,
so fell det fyr svikefull
Nordmanna-Hand.

Men stuper det atter
vårt Noreg, fyr Svik,
lyt Svikaren tro
yver Nordmanna-Lik.

Gjev Handi di, Bror min,
me lovar og kved:
Skal Noreg gå under,
so vil me gå med!

EN FYRSTIKKE

«Tag vare! Tag vare!»

«For Pokker, det er jo
en Fyrstikke bare!»

Hør mig engang,
Hr. Pål og Hr. Per:
sig, ved I vel,
hvad en Fyrstikke er?
Mon I forstår,
hvilken Evne og Magt
der er i en eneste
Fyrstikke lagt?

Kan I vel fatte,
at den er istand
til endog at sætte
en Verden ibrand,
hvor Stoffets Betingelser
ligger tilrette?

Men så du en tændsvanger
Fyrstikke do,
så vid, at der dode
en Flamme i Fro.
Den eied Gnisten,
se, det er Tingen.
— Og der er så mange,
som eier slet ingen.

KUBA

Hva sporges der om Liv og Livets Ret,
hvor Rovdyr mener sig at mangle Fode?
— Den Spanske Blodhund er ei endnu mæt
og tørster efter mere af det rode.
Og derfor er det, Kubas Folk må blode,
mens Kugleregnen falder tung og tæt,
— og Washington og London går og spoger
og hver sin egte Havaneser roger.

Se hvilken Offerrække Øiet moder
som Vidner mod den spanske Ild og Dolk,
fra Montezuma på sin Seng af Gloder
til Perlen for det nederlandske Folk
og ham, som nys gav Kubas Boddell Svolk.
— O Spania, du Livs- og Friheds-Oder,
din egen Lykke er i Blod begravet
på begge Sider af Atlanterhavet.

Du kjæmper — ser du ei? — en håblos
Kamp.

Hvor Gud vil frem, der stritter du tilbage.
Det hjælper ei, du sætter på med Damp:
du taber, har alt tabt i lange Dage.
Ifra at være sterk blev du den svage,
men lærte ei tiltrods at du fik Tamp.
— Dog, Kuba når sin Ret med Tid og
Stunder.

om selv du i dit Vanvid skal gå under.

IRLAND

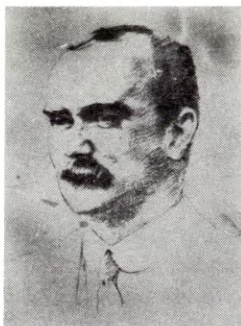
Da Nordens Folk
som Barbarer end
før frem over Land og Sjø,
der blomstred hist vest
i Havet en Grænd
på Erins den grønne Ø.
Dens Styrke lå ei
i Sverdets Stål,
men det var ved Fredens Verk,
som byggedes op
under Barde-Mål,
den agted at vokse sig sterk.

Da kom der Ravne
fra fremmed Kyst
med Neb og med Klo af Jern.
De hugged og grov

med rosvanger Lyst
og tynte Plantning og Vern.
Og værst var de
fra de norske Fjeld,
det kan vi ei komme forbi.
Og at der i Irland
blev Folke-Kveld,
har Norge sin Andel i.

Så trampedes Landet
af engelsk Hæl
i Hundreder lange År.
Og de, som omsider
ei sulted ihjel,
fik noies med Trælle-Kår.
Den engelske Lord
blev mægtig og rund
på Biff fra Iernes Land.
Den irske Borger
fik prise den Stund,
han havde Poteter og Vand.

Man korsor i hellig
Harme sit Bryst
mod Iernes Fenier-Folk.
Men er det kanhænde
netop af Lyst,
at de hader og bruger Dolk
Nei, det er et Fædrelands
krænkede Blod,
som maner den irske Æt
at stevne frem
med Vanviddets Mod
til Irlands Hevn eller Ret.

James Connolly: Det irske flagg

«Det irske flagg» ble skrevet i 1916, rett før Dublin-opprørets høydepunkt og nederlag. James Connolly regnes med rette som dette oppgjørets teoretiker, og han har levert flere essays som gir gode analyser av temaer som er knyttet til det nasjonale spørsmålet. Det betydeligste av dem er «Arbeidet i irske historie» som kan kjøpes gjennom Oktober-bokhandlene i engelsk versjon.

Connolly viser i sin artikkel hvorfor det revolusjonære proletariatet tar i bruk de nasjonale symbolene i sin kamp. Den har en spesiell betydning i Norge i dag, hvor spissborgerne klynker når de ser en revolusjonær under Wergelands portrett eller remjer av indignasjon over parolen «Nei til salg av Norge».

Det var langt fra alle sosialister i Europa på Connollys tid som innså Dublin-opprørets rolle. De snakket om at det irske proletariatet hadde satt det grønne flagget over det røde, at hele opprøret var et kuppforsøk osv. I sin artikkel «Oppsummering av diskusjonen om suvereniteten», setter Lenin dem kraftig på plass. Han peker på at de på den måten stiller seg på samme standpunkt som talsmenn for imperialismen. Han viser at opprøret var et ekte opprør sprunget ut fra massenes behov, og han summerer slik: «Enhver som kaller et *slikt* opprør for et «kupp» er enten en forsteinet reaksjonær eller en dogmatiker som er håpløst ute av stand til å oppfatte en sosial revolusjon som et levende fenomen». «En slik person tjener revolusjonene med leppene uten å skjønne hva revolusjon er for noe».

Hermed er Connollys artikkel anbefalt som materiale i diskusjonen om den nasjonale sjølråderetten!

Rådet for de irske innbyggers armé (Irish Citizen Army) har etter grundige og alvorlige diskusjoner, besluttet å heise Irlands grønne flagg over Frihetshallen, som en festning det irske folks våpen holder for Irland.

Dette er en beslutning av stor betydning i den alvorligste krise Irland har sett i vår tid og generasjon. Den vil, det er vi sikre på, få enhver sann irlenders hjerte til å slå raskt, og blodet til å jage hurtig gjennom årene på alle som elsker det irske folk.

Det betyr at midt oppe i og på tross av alt forræderi og alt tilbakefall fra ledere og førere, midt oppe i og på tross av all svakhet, korrupsjon og moralsk feighet i en gruppe av befolkningen, midt oppe i og på tross av dette gjenstår det fremdeles i Irland en flekk hvor en gruppe av sanne menn og kvinner er rede til å heise, samle seg rundt og forsvare det flagget som er gjort hellig av alle de lidelser fortidas martyrer har gjennomgått.

Siden denne forferdelige krigen først begynte, har vi sett ethvert symbol på irsk frihet vanæret for å tjene fiendens hensikter. Vi har vært vitne til sjofelt misbruk av enhver hellig irsk tradisjon. Vi har sett appeller blitt gjort til vår kjærlighet til friheten, til våre religiøse følelser, til vår medfølelse med undertrykte, til vårt slektskap med alle som lider — alt dette for at Irlands unge menn skulle bli lokket til tjeneste for den nasjon som nekter deres eget land enhver nasjonal sjølstendighet.

Den makt som i syv hundre år har ført bitter og ubønnhørlig krig mot Irlands frihet, og som fortsatt erklærer at Irlands rettigheter for alltid må forbli underordnet det britiske imperiets interesser, appellerer hyklersk til våre unge menn om å verve seg under sin fane og utgyte sitt blod «for frihetens sak».

Den makt hvis styre i Irland har vært et langt karneval av korrupsjon og ødeleggende av sedvanlig moral, og som har fråtset i fornedringen og forfallet av alt det irske menn og kvinner holder hellig, appellerer til oss, i religionens navn, om å kjempe for seg som kristendommens forkjemper.

Den makt som har underkastet seg mer av verdens befolkning enn noen annen på kloden, og holder dem underkastet uten noen garanti om firhet eller mulighet til sjølstyre, denne makt som setter katolikker opp mot protestanter, hinduer mot muhammedanere, den gule mann mot den brune, og lar dem bekjempe hverandre mens den sjøl røver og myrder dem alle — denne makt appellerer til Irland om å sende sine sønner for å kjempe under Englands fane for de undertryktes sak. Den makt hvis styre i Irland har gjort Irland til en ørken, og gjort at det irske folks historie kan leses som en rekke blodige nedslaktinger appellerer til vår mandighet nå når den planlegger utslettelsen av et annet folk, og ber oss om å kjempe for seg ut fra vår medfølelse med lidelse og vårt hat mot undertrykking.

I generasjoner var kløveret bannlyst som Irlands nasjonale symbol, men så langt går England at det bruker kløveret som et middel til å hisse fram lojalitet mot England hos godtroende irlendere. I århundrer var Irlands grønne flagg forbannet og hatet av den engelske garnisoni Irland og i sine hjerter hater de det fortsatt. Men i India, i Egypt, i Flandern, i Gallipoli blir det grønne flagget brukt av våre herskere til å oppmuntre Englands irske soldater til å ofre sine liv for den makt som nekter deres land retten til å bli en nasjon. Grønne flagg vaier over rekrutteringskontorene i Irland og England som agn for å lokke ynkelige tosker til uverdigg død i engelske uniformer.

Irlands nasjonale presse, den sanne nasjonale presse, ukorrumpert og uforferdet, har stort sett lyktes i å stoppe bølgen av demoralisering, og har åpnet det irske folks øyne for sannheten om landets stilling i krigen. Irlands nasjonale presse er et virkelig frihetens flagg som vaier for Irland på tross av fienden. Men det er riktig at også dette landets grønne flagg skulle vaie i Dublin, som et samlingspunkt for våre styrker, og virkeliggjørelsen av alle våre håp. Og kunne dette flagg ha vaiet på noe bedre sted enn på den irske arbeiderklassens uerobrede borg, Frihetshallen, festningen til den militante, irske arbeiderklasse?

Vi er for Irland for irlenderne. Men hvem er irlenderne? Ikke den blodsugende eier av fattigkvarterene, ikke den svettende, profittthungrige kapitalist, ikke den sleipe og logrende sakfører, ikke den prostituerte pressemann — fiendens leide løgner. Disse er ikke de irlendere framtida avhanger av. Ikke disse, men den irske arbeiderklassen, det eneste sikre fundament en fri nasjon kan bli reist på.

Arbeiderklassens sak er Irlands sak, Irlands sak er arbeiderklassens sak. De kan ikke bli atskilt. Irland streber etter frihet. Arbeiderklassen vil at et fritt Irland skal bestemme over sin skjebne, være den suverene eier av alt i og på sin jord. Arbeiderklassen streber etter å gjøre den frie, irske nasjon til beskytteren av det irske folks interesser. For å nå dette vil den gi den frie, irske nasjon råderetten over all eiendom, i stedet for å bøye seg for enkeltindividets krav, med det mål for øye at den enkelte skulle bli gjort rik av nasjonen, og ikke ved å ødelegge sine medmennesker.

Når vi ser for oss den store og hellige oppgave som nasjonen skal utføre, er det ikke rimelig og riktig at vi av arbeiderklassen skulle kjempe for nasjonens frihet fra fremmed styre, som det første vilkåret for den frie utvikling av nasjonens krefter som klassen trenger? Jo, det er riktig. Derfor vil Irlands grønne flagg, søndag 16. april 1916, høytidelig bli heist over Frihetshallen som symbolet på vår tro på frihet, og som et tegn for hele verden at Dublins arbeiderklasse står for Irlands sak, og Irlands sak er å bli en sjølstendig og uavhengig nasjon.

I disse dager med tvil, fortvilelse og nye håp kaster vi vår fane mot vinden, våre fedres flagg, symbolet på vår nasjons frelse, stråler av sol over et Irland født på ny.

(Workers Republic, April 8, 1916)

Tom side

Tom side

Tom side

RØDE FANE

Abonnement 30 kr. året.
Postgiro 20 96 78

Adresse:
Oktober forlag
Postboks 8379
Hammersborg, Oslo 1.

AV INNHOLDET:

MARXISMEN, POPULISMEN OG ARBEIDERKLASSEN

OM BØNDENES STILLING

»SPEKKHOGGERSOSIALISMEN» – EN PARLAMENTARISK ILLUSJON

TIL SPØRSMÅLET OM UNGENE

SIVLE: DIKT

DOBBELTNUMMER. PRIS KR. 10,-

RØDE
FANE

RØDE
FANE

